

ผลของการวิจัย

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ อีกทั้งบทบาทในสังคมของผู้สูงอายุเองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามอายุที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุมีเวลารว่างที่จะทำกิจกรรมได้อย่างเป็นอิสระ โดยไม่ต้องคำนึงถึงหน้าที่การงานที่จะต้องรับผิดชอบเหมือนใน ช่วงวัยทำงาน จึงทำให้ผู้สูงอายุมีเวลาส่วนใหญ่มากที่จะได้พักผ่อนอยู่บ้านและสามารถทำกิจกรรมได้ตามความสนใจของตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุกับการทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ โดยพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุกับการทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ที่ศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การเดินทางไปทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ รวมไปถึงรูปแบบการเดินทางและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ผู้สูงอายุใช้ประกอบกิจกรรมเหล่านั้น เพราะกิจกรรมแต่ละประเภทของผู้สูงอายุจะมีพฤติกรรมในการเดินทางไปทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ และความต้องการของสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการไปทำกิจกรรมแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน กิจกรรมบางประเภทจะใช้พื้นที่และการเดินทางในรูปแบบที่แตกต่างกันไป และสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมจะสนับสนุนในการเดินทางไปทำกิจกรรมหรือจะเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ การศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของผู้สูงอายุกับการทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ในโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้องและโครงการเคหะชุมชนคลองจั่น ในการวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ กิจกรรมที่ผู้สูงอายุปฏิบัติภายในห้องพัก และภายในชุมชนและภายนอกชุมชนของแต่ละสัปดาห์
2. พฤติกรรมการเดินทางของผู้สูงอายุกับการทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ โดยใช้ Model ADL เกี่ยวกับผู้สูงอายุกับกิจกรรมที่ดำเนินในแต่ละสัปดาห์ ว่าผู้สูงอายุใช้พื้นที่และการเดินทางอย่างไรในการไปทำกิจกรรม และระยะทางรวมโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ในการเดินทางไปทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นเท่าใด
3. สภาพและปัญหาการใช้สอยพื้นที่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ในการทำกิจกรรม อุปสรรคประกอบในพื้นที่ การจัดสรรพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่ ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเดินทางไปทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ
4. การเกิดอุบัติเหตุของผู้สูงอายุในที่อยู่อาศัยทั้งภายในและภายนอกชุมชน

5. ทศนคติและความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตในที่อยู่อาศัยและการเดินทางไปทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ

6. ความต้องการที่ตอบสนองเรื่อง กิจกรรม บทบาทการมีส่วนร่วมและการบริการสำหรับผู้สูงอายุในโครงการที่อยู่อาศัย

ทั้ง 6 ประเด็นจะทำการวิเคราะห์ในพื้นที่ ดังต่อไปนี้ คือ พื้นที่ห้องพักที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ พื้นที่ส่วนกลางและรอบข้างของอาคาร พื้นที่ส่วนกลางชุมชนและสนามกีฬา พื้นที่ในละแวกและจุดเชื่อมต่อการเดินทางสู่ภายนอกชุมชนของผู้สูงอายุ

5.1 ลักษณะการดำเนินกิจกรรมภายในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ

จากการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกิจกรรมที่พิจารณาเป็น 2 พื้นที่คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องพัก และกิจกรรมที่เกิดภายนอกห้องพัก ในที่นี้คือภายในและภายนอกชุมชน โดยรายละเอียดของกิจกรรมจะพิจารณาเป็นกิจกรรมในครัวเรือน จะมีทั้งกิจกรรมทำงานช่วยเหลือครอบครัว กิจกรรมพักผ่อนและใช้เวลาว่าง ในงานวิจัยนี้ไม่ได้ทำการศึกษากิจกรรมขั้นพื้นฐานของชีวิต เช่น การนอน การขับถ่าย การรับประทานอาหาร เพราะมุ่งเน้นการศึกษากิจกรรมของผู้สูงอายุที่มีการเดินทางเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีการศึกษาและนำกิจกรรมในครัวเรือนอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่นอกเหนือจากกิจกรรมขั้นพื้นฐานของชีวิตมาพิจารณาในการศึกษครั้งนี้ด้วยบางส่วน

5.1.1 กิจกรรมภายในห้องพักหรือครัวเรือน

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ห้องพักหรือในที่นี้ผู้วิจัยจะใช้เวลากิจกรรมภายในครัวเรือนสำหรับผู้สูงอายุแล้วจะแบ่งเป็น กิจกรรมที่เป็นการช่วยเหลือครอบครัว อันได้แก่ กิจกรรมการทำงาน กิจกรรมเฝ้าบ้านหรือการดูแลหลาน กิจกรรมการทำงานบ้าน กิจกรรมการทำอาหาร และกิจกรรมพักผ่อนและใช้เวลาว่าง อันได้แก่ กิจกรรมนั่งพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมพูดคุยกับเพื่อนบ้าน กิจกรรมดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการอ่านหนังสือ กิจกรรมการทำงานอดิเรก ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นกิจกรรมที่ผู้สูงอายุกระทำนอกเหนือจากกิจกรรมขั้นพื้นฐานของชีวิต โดยผู้สูงอายุที่มีสภาวะของร่างกายและจิตใจที่เปลี่ยนแปลงไป มีความเสื่อมถอยและผิดปกติ สภาพที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมควรมีสภาพที่ส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ เพื่อให้

ผู้สูงอายุมีความสะดวกในการทำกิจกรรมและรู้สึกยังมีคุณค่าในการดำเนินชีวิตต่อไป (ดูพิจารณา สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ห้องพักอาศัย)

ตารางที่ 5.1

ค่าร้อยละการทำกิจกรรมภายในครัวเรือนของผู้สูงอายุจำแนกตามความถี่
ในการปฏิบัติกิจกรรมต่อสัปดาห์

กิจกรรมภายใน ครัวเรือน	ความถี่ในการปฏิบัติกิจกรรมต่อสัปดาห์				
	ทุกวัน	3-4/ สัปดาห์	1-2/ สัปดาห์	ไม่ได้ทำ	รวม (n=200)
ทำงานบ้าน	157 78.5%	13 6.5%	18 9%	12 6%	200 100%
นั่งพักผ่อนหย่อนใจ	170 85%	4 2%	24 12%	2 1%	200 100%
เฝ้าบ้าน/เลี้ยงหลาน	163 81.5%	5 2.5%	14 7%	18 9%	200 100%
พูดคุยกับเพื่อนบ้าน	135 67.5%	17 8.5%	35 17.5%	13 6.5%	200 100%
ทำอาหารด้วยตนเอง	59 29.5%	15 7.5%	61 31.5%	65 32.5%	200 100%
ออกกำลังกาย	97 48.5%	10 5%	42 21%	93 46.5%	200 100%
อ่านหนังสือ	55 27.5%	11 5.5%	41 20.5%	93 46.5%	200 100%
ฟังวิทยุ ดูทีวี	145 72.5%	18 9%	28 14%	9 4.5%	200 100%
ทำงานอดิเรก	22 11%	11 5.5%	17 8.5%	150 75%	200 100%

หมายเหตุ: ค่าร้อยละ คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 200 ตัวอย่าง

จากตารางที่ 5.1 ได้จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 ตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา การทำกิจกรรมทำงานบ้านของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีการทำเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 78.5 รองลงมาจะทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 9 โดยกิจกรรมงานบ้านที่ผู้สูงอายุพอที่จะทำได้ด้วยตนเอง เช่น ทำความสะอาดบ้าน ซักผ้า เป็นต้น

กิจกรรมนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนใหญ่จะมีการทำเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาจะทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12 โดยผู้สูงอายุจะทำกิจกรรมนี้ หลังจากทำงานบ้านแล้วเสร็จหรือจากการทำกิจกรรมอื่น ๆ

กิจกรรมการเฝ้าบ้านหรือเลี้ยงหลาน ส่วนใหญ่จะทำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมาจะไม่ได้ทำกิจกรรมนี้ คิดเป็นร้อยละ 9 กิจกรรมนี้จะเป็นการดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินของที่พักอาศัยในช่วงเวลาที่สมาชิกครอบครัวคนอื่นไม่อยู่ภายในที่พักอาศัย และใช้เวลาส่วนนี้ไปพร้อม ๆ กับกิจกรรมดูแลหลานที่ยังไม่เข้าเรียนพร้อมกันไปด้วยในบางครอบครัว

กิจกรรมการพูดคุยกับเพื่อนบ้านในห้องพักส่วนใหญ่จะทำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาจะทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 17.5 โดยพบปะเพื่อนวัยเดียวกัน หรือมีความสนิทสนมกัน ทั้งในชั้นเดียวกัน ระหว่างชั้น และระหว่างอาคาร

กิจกรรมการทำอาหารด้วยตนเอง อาจพิจารณาเป็นงานบ้านประเภทหนึ่งที่ผู้วิจัยแยกข้อมูลออกมา เพราะอ้างอิงกับกิจวัตรประจำวันต่อเนื่อง (extended หรือ instrumental activity of daily living) จากทฤษฎี ส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำ โดยกลุ่มตัวอย่างจะใช้บริการซื้อมารับประทาน หรือให้ลูกหลานเป็นคนทำ รองลงมาใกล้เคียงกันคือจะทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 31.5 และการทำงานทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 29.5

กิจกรรมออกกำลังกาย ส่วนใหญ่จะทำเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 48.5 โดยเป็นการออกกำลังกาย เช่น การเดินหรือการกายบริหาร และในทางตรงกันข้ามรองลงมาจะไม่ได้ทำเลย คิดเป็นร้อยละ 46.5 เหตุผลจากสภาวะร่างกายเป็นสำคัญ

กิจกรรมการอ่านหนังสือ ส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำ คิดเป็นร้อยละ 46.5 โดยเหตุผลสำคัญจะเป็นเรื่องของสภาวะร่างกาย ซึ่งผู้สูงอายุจะมีปัญหาเรื่องสายตาไปตามธรรมชาติเมื่ออายุมากขึ้น รองลงมาจะมีการทำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 27.5 โดยประเภทหนังสือที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะอ่าน คือ หนังสือพิมพ์ และหนังสือทั่วไป

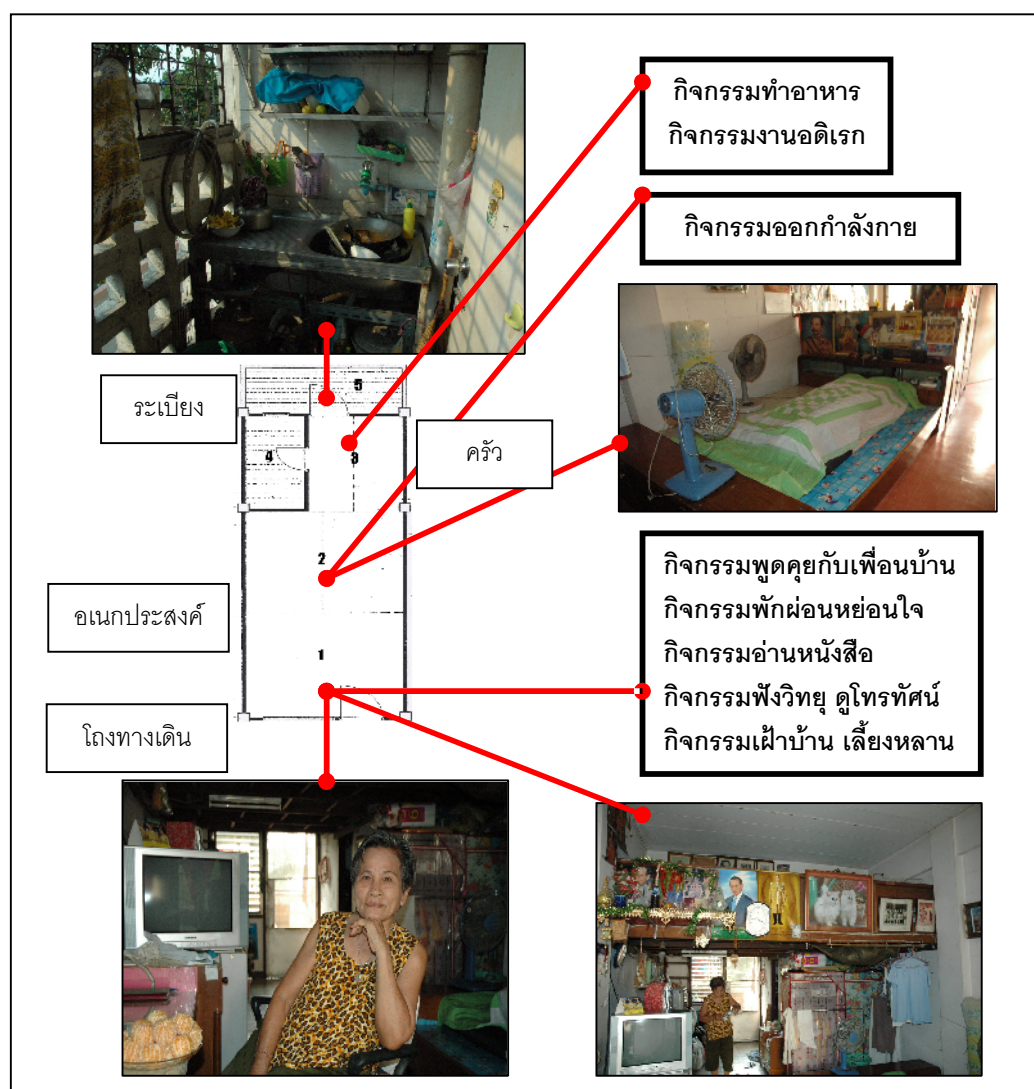
กิจกรรมฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะทำเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 72.5 ซึ่งกิจกรรมทั้งสองจะมีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงพิจารณาเป็นกิจกรรมหัวข้อเดียวกันคือ

เป็นกิจกรรมเพื่อทราบข่าวสารและเพื่อความบันเทิง และเป็นกิจกรรมที่สามารถทำไปในขณะที่ทำงานอื่นๆไปด้วยได้ อีกทั้งใช้เป็นเพื่อนคลายเหงาและไม่ให้ที่พักอาศัยเงียบเกินไป

กิจกรรมทำงานอดิเรกส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะไม่ได้ทำ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาจะทำทุกวันคิดเป็นร้อยละ 11 และ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์หรือรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 8.5 โดยผู้สูงอายุจะมีกิจกรรม อันได้แก่ ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ ทำงานเย็บปักถักร้อยเล็กๆ น้อยๆ

ภาพที่ 5.1

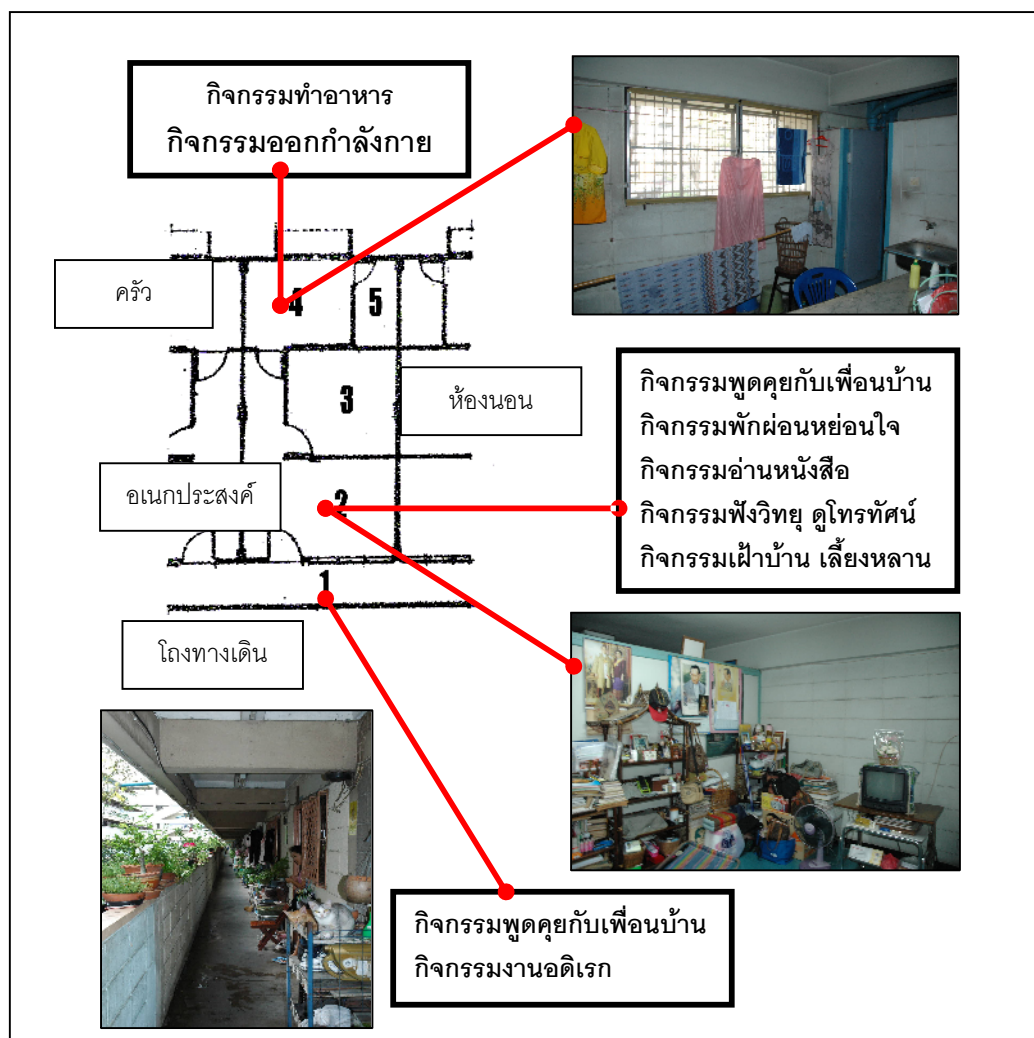
ตัวอย่างตำแหน่งกิจกรรมในครัวเรือนของผู้สูงอายุในโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

ภาพที่ 5.2

ตัวอย่างตำแหน่งกิจกรรมในครัวเรือนของผู้สูงอายุในโครงการเคหะชุมชนคลองจั่น

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

สรุปการทำกิจกรรมในครัวเรือนของทั้งสองโครงการมีพื้นที่ทำกิจกรรมในพื้นที่พักอาศัยที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ จะทำกิจกรรมพูดคุยกับเพื่อนบ้าน กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมอ่านหนังสือ กิจกรรมฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และกิจกรรมเฝ้าบ้านเลี้ยงหลาน ในพื้นที่อเนกประสงค์ ส่วนหน้า จะแตกต่างกันในกิจกรรมออกกำลังกายและทำอาหาร ที่อยู่ในห้องพักและพื้นที่ส่วนหลัง เพราะมีพื้นที่ใช้สอยแตกต่างกัน โดยข้อมูลที่ได้ี้จะมีประโยชน์ที่จะทำให้รู้ว่าพฤติกรรมที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญและกิจกรรมที่ต้องส่งเสริม เพื่อให้เกิดการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีคุณค่า

5.1.2 กิจกรรมภายในและภายนอกชุมชน

ตารางที่ 5.2

คำร้อยละการทำกิจกรรมภายในและภายนอกชุมชนของผู้สูงอายุ
จำแนกตามความถี่ในการปฏิบัติกิจกรรมต่อสัปดาห์

กิจกรรมภายใน และภายนอกชุมชน	ความถี่ในการปฏิบัติกิจกรรมต่อสัปดาห์					
	ทุกวัน	3-4/ สัปดาห์	1-2/ สัปดาห์	อื่นๆ	ไม่ได้ทำ	รวม (n=200)
พบปะพูดคุยกับเพื่อน บ้าน	156 78%	6 3%	28 14%	3 1.5	7 3.5%	200 100%
นั่งพักผ่อนหย่อนใจ	156 78%	10 5%	26 13%	0 0%	8 4%	200 100%
ออกกำลังกาย	88 44%	23 11.5%	30 15%	6 3%	53 21.5%	200 100%
ดูหนังหรือเดิน ห้างสรรพสินค้า	0 0%	0 0%	75 37.5%	49 24.5%	76 38%	200 100%
ท่องเที่ยวหรือทัศนอาร	0 0%	0 0%	7 3.5%	142 71%	51 25.5%	200 100%
การซื้ออาหารและของใช้	41 25.5%	27 13.5%	120 60%	4 2%	8 4%	200 100%
ปฏิบัติศาสนกิจหรือ ทำบุญตักบาตร	18 9%	33 16.5%	90 45%	54 27%	5 2.5%	200 100%
กิจกรรมชมรมหรือชุมชน	10 5%	2 1%	18 9%	109 54.5	61 30.5%	200 100%
ทำงาน	41 20.5%	11 5.5%	15 7.5%	12 6%	121 60.5%	200 100%

หมายเหตุ: คำร้อยละ คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 200 ตัวอย่าง

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกชุมชน สำหรับผู้สูงอายุแล้วจะแบ่งเป็น กิจกรรมที่เป็นการช่วยเหลือครอบครัว อันได้แก่ กิจกรรมการทำงาน การซื้ออาหารและของใช้ และกิจกรรมพักผ่อนและใช้เวลาว่าง อันได้แก่ กิจกรรมพูดคุยกับเพื่อนบ้าน กิจกรรมนั่งพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมดูหนังหรือเดินห้างสรรพสินค้า กิจกรรมท่องเที่ยวทัศนอาจร กิจกรรมปฏิบัติศาสนกิจหรือทำบุญตักบาตร กิจกรรมชมรมหรือชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จากตารางที่ 5.2 ได้จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 ตัวอย่างในพื้นที่รวมทั้งสองโครงการเคหะชุมชน กิจกรรมภายในและภายนอกชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุ จากการศึกษา พบว่า มีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมพบปะพูดคุยภายในชุมชนของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีการทำเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาจะทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 14

การทำกิจกรรมนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนใหญ่จะมีการทำเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาจะทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 13

การออกกำลังกาย ส่วนใหญ่จะทำเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 44 และในทางตรงกันข้าม รองลงมาของจำนวนผู้สูงอายุจะไม่ได้ทำเลย คิดเป็นร้อยละ 26.5

กิจกรรมดูหนังหรือไปห้างสรรพสินค้าส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำ เพราะจากสภาวะร่างกายด้านสายตาและความสนใจของผู้สูงอายุมีน้อยและเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาใกล้เคียงกันคือจะทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 37.5

กิจกรรมท่องเที่ยวหรือทัศนอาจร ส่วนใหญ่จะทำนานๆครั้งหรือตามโอกาส เพราะเป็นกิจกรรมที่ต้องการเวลาในการเดินทางมากและต้องมีการเตรียมการก่อน อีกทั้งต้องการเดินทางไปกับสมาชิกภายในครอบครัว จึงต้องอาศัยช่วงเวลารวันหยุดที่ลูกหลานไม่ได้ทำงาน มีเวลาว่างในการร่วมไปทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาคือไม่ได้ทำ คิดเป็นร้อยละ 25

กิจกรรมปฏิบัติศาสนกิจและการทำบุญ ส่วนใหญ่จะมีการทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาจะทำนาน ๆ ครั้งหรือตามโอกาส คิดเป็นร้อยละ 27 ในปัจจุบันผู้สูงอายุยังคงมีการทำบุญแต่ต้องเป็นช่วงเวลาที่ตนสะดวกหรือช่วงวันสำคัญทางศาสนา

กิจกรรมชมรมหรือชุมชน ส่วนใหญ่จะร่วมทำตามโอกาสหรือนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาไม่ได้เข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 30.5 โดยจะทำตามช่วงวันสำคัญที่ทางชุมชนจัดขึ้น เช่น การทำบุญตักบาตรในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น แต่ที่ไม่ได้เข้าร่วมเพราะบางส่วนไม่ค่อยจะสนใจกับกิจกรรมที่จัดขึ้น และบางส่วนไม่ได้แสดงตนเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม จึงรู้สึกว่าคุณเองไม่มีสิทธิ์หรือไม่ได้รับการต้อนรับในการร่วมทำกิจกรรมภายในชุมชน

กิจกรรมการทำงาน ส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำแล้ว เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุที่อยู่ในวัยปลดเกษียณจากงานและสภาวะร่างกายในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับการทำงานหนัก อีกทั้งลูกหลานมีหน้าที่ทางกรงานและเลี้ยงดูครอบครัวในปัจจุบัน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมาคือกลุ่มที่ทำงานอยู่จะทำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 20.5 โดยเป็นการทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น เช่น การขายของ รับจ้างทั่วไปภายในชุมชน เป็นต้น

สรุปการทำกิจกรรมของทั้งสองโครงการมีการทำกิจกรรมภายในและภายนอกชุมชนที่มีความถี่ในการปฏิบัติที่แตกต่างกันไปตามความเคยชินหรือความสนใจในแต่ละกิจกรรม ซึ่งเป็นตามทฤษฎีเรื่องทัศนคติและพฤติกรรม อีกทั้งเป็นไปตามบทบาททางสังคมและสภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุเอง โดยจะทำกิจกรรมแต่ละประเภท ในพื้นที่ภายในและภายนอกโครงการ อันได้แก่ พื้นที่อาคารที่พักอาศัย พื้นที่ส่วนกลางของโครงการ และภายนอกชุมชน (จะแสดงพื้นที่ทำกิจกรรมในส่วนเนื้อหา 5.2 ต่อไป) โดยข้อมูลที่ได้ี้จะมีประโยชน์ที่จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญและกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสะดวกสบายในการเดินทางในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้อย่างเป็นปกติ เพื่อให้เกิดการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีคุณค่า

5.2 พฤติกรรมการเดินทางของผู้สูงอายุกับการทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่

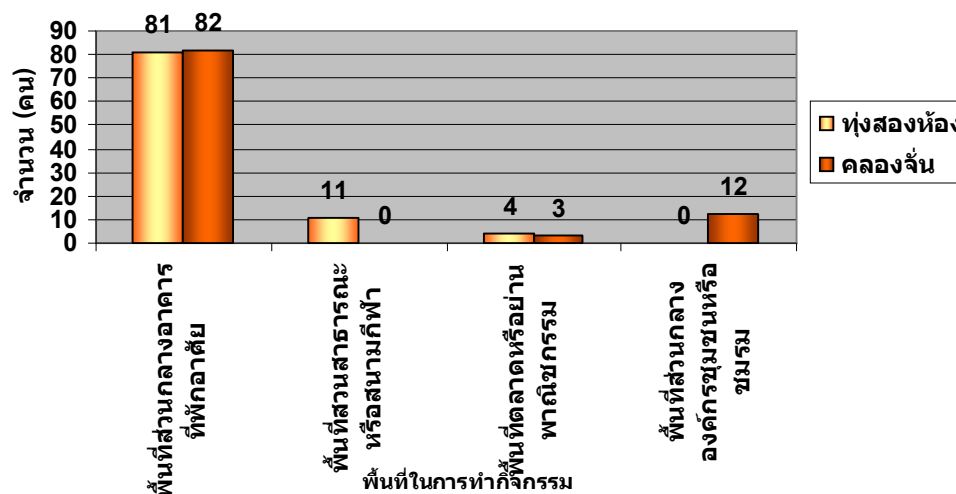
พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุกับการทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยมีการเดินทางไปทำกิจกรรมและเข้าไปใช้พื้นที่ และมีรูปแบบการเดินทาง กิจกรรมบางประเภทจะใช้พื้นที่และการเดินทางในรูปแบบที่ต่างกัน อีกทั้งความสามารถของผู้สูงอายุในการเดินทาง รวมไปถึงระยะทางสำหรับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จะมีความแตกต่างกันไป เช่นเดียวกัน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.2.1 การทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 ตัวอย่างในพื้นที่รวมทั้งสองโครงการเคหะชุมชนในเรื่องของกิจกรรมพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ทั้งสองชุมชนจะใช้พื้นที่ส่วนกลางของที่พักอาศัย จัดที่นั่งเป็นที่พบปะพูดคุยกันของผู้สูงอายุ เช่น ใต้ถุนอาคาร หรือบริเวณคอร์ทกลางของอาคาร เป็นต้น โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 81.5 ส่วนพื้นที่อื่น ๆ จะใช้ในเกมกิจกรรมนี้รองลงไปตามลำดับ (ภาพที่ 5.3)

ภาพที่ 5.3

จำนวนของกลุ่มผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมพบปะพูดคุยจำแนกตามการใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรม

หมายเหตุ: ค่าร้อยละ คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 200 ตัวอย่าง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 ตัวอย่าง ในพื้นที่โครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง ในเรื่องของกิจกรรมพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ในโครงการเคหะทุ่งสองห้อง จะใช้พื้นที่ในส่วนกลางของที่พักอาศัยในการเป็นพื้นที่พูดคุยกันของผู้สูงอายุ เช่น ได้ดูแลอาคาร หรือบริเวณคอร์ทกลางของอาคาร เป็นต้น โดยคิดเป็นร้อยละ 81 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง ส่วนพื้นที่อื่น ๆ จะใช้ในกิจกรรมนี้รองลงไปตามลำดับ ซึ่งระยะในการเดินทางจะไม่ไกลไปจากอาคารที่พักอาศัยของผู้สูงอายุมากนัก เช่น พื้นที่ตลาดพาณิชยกรรมที่อยู่ใกล้กับอาคารที่พัก (ภาพที่ 5.4)

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 ตัวอย่างในพื้นที่โครงการเคหะชุมชนคลองจั่น ในเรื่องของกิจกรรมพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ในโครงการเคหะคลองจั่น จะใช้พื้นที่ส่วนกลางของที่พักอาศัยในการเป็นพื้นที่พูดคุยกันของผู้สูงอายุ เช่น โถงทางเดิน ได้ดูแลอาคาร หรือบริเวณคอร์ทกลางของอาคาร เป็นต้น โดยคิดเป็นร้อยละ 82 และรองลงไปจะเป็นการใช้พื้นที่ส่วนกลางองค์กรชุมชนหรือชมรม และการใช้พื้นที่ส่วนสาธารณะและสนามกีฬา (ภาพที่ 5.5)

ภาพที่ 5.4

ตำแหน่งของพื้นที่ในการทำกิจกรรมพบปะพูดคุยของผู้สูงอายุในโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

ค่าร้อยละ คำนวณจากผู้สูงอายุ 100 ตัวอย่างเฉพาะโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง

ภาพที่ 5.5

ตำแหน่งของพื้นที่ในการทำกิจกรรมพบปะพูดคุยของผู้สูงอายุในโครงการเคหะชุมชนทุ่งคลองจั่น

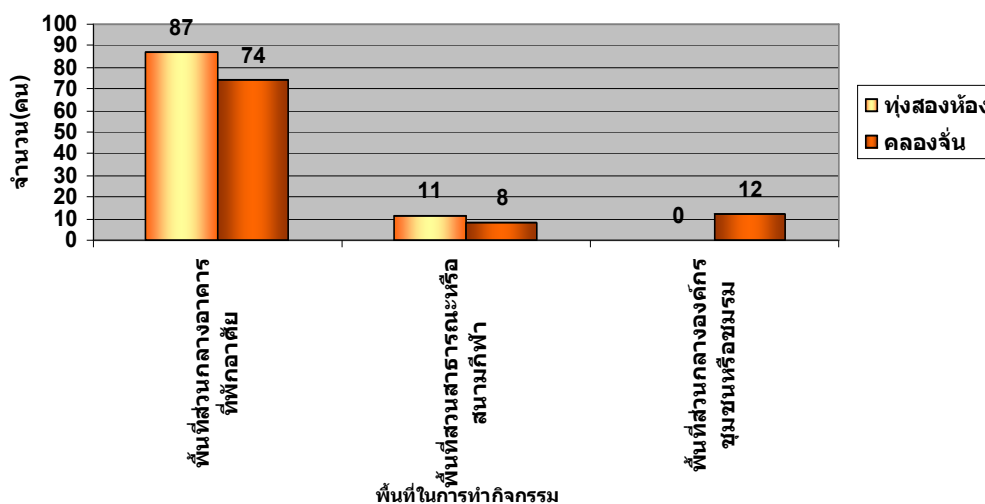

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

ค่าร้อยละ คำนวณจากผู้สูงอายุ 100 ตัวอย่างเฉพาะโครงการเคหะชุมชนทุ่งคลองจั่น

ภาพที่ 5.6

จำนวนของกลุ่มผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมนั่งพักผ่อนคลายใจจำแนกตาม
การใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรม

หมายเหตุ: ค่าร้อยละ คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 200 ตัวอย่าง

จากภาพที่ 5.6 ในเรื่องของกิจกรรมนั่งพักผ่อนคลายใจ จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุ จะใช้พื้นที่ส่วนกลางของที่พักอาศัย จัดที่นั่งสำหรับนั่งพักผ่อนคลายใจของผู้สูงอายุ เช่น ใต้ถุนอาคาร หรือบริเวณคอร์ทกลางของอาคาร เป็นต้น โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมา เป็นพื้นที่สวนสาธารณะหรือสนามกีฬา รวมคิดเป็นร้อยละ 9.5 และพื้นที่ของชมรมหรือชุมชน จะพบในผู้สูงอายุของโครงการเคหะชุมชนคลองจั่นเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 6

จากการศึกษา เรื่องของกิจกรรมนั่งพักผ่อนคลายใจ จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุในโครงการห้องสองห้อง จะใช้พื้นที่ส่วนกลางของที่พักอาศัย จัดที่นั่งสำหรับนั่งพักผ่อนคลายใจของผู้สูงอายุ เช่น ใต้ถุนอาคาร หรือบริเวณคอร์ทกลางของอาคาร เป็นต้น โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 87 รองลงมา เป็นพื้นที่สวนสาธารณะหรือสนามกีฬาที่อยู่ใกล้อาคารที่พักอาศัย มักจะไม่ใช้บริการของบริเวณสวนสาธารณะในชุมชนที่มีระยะทางที่ไกลในการเดินจากตัวอาคารแฟลตที่พักอาศัย รวมคิดเป็นร้อยละ 11 (ภาพที่ 5.7)

ภาพที่ 5.7

ตำแหน่งของพื้นที่ในการทำกิจกรรมนั่งพักผ่อนหย่อนใจในโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

ค่าร้อยละ คำนวณจากผู้สูงอายุ 100 ตัวอย่างเฉพาะโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง

ภาพที่ 5.8

ตำแหน่งของพื้นที่ในการทำกิจกรรมนั่งพักผ่อนหย่อนใจของในโครงการเคหะชุมชนคลองจั่น

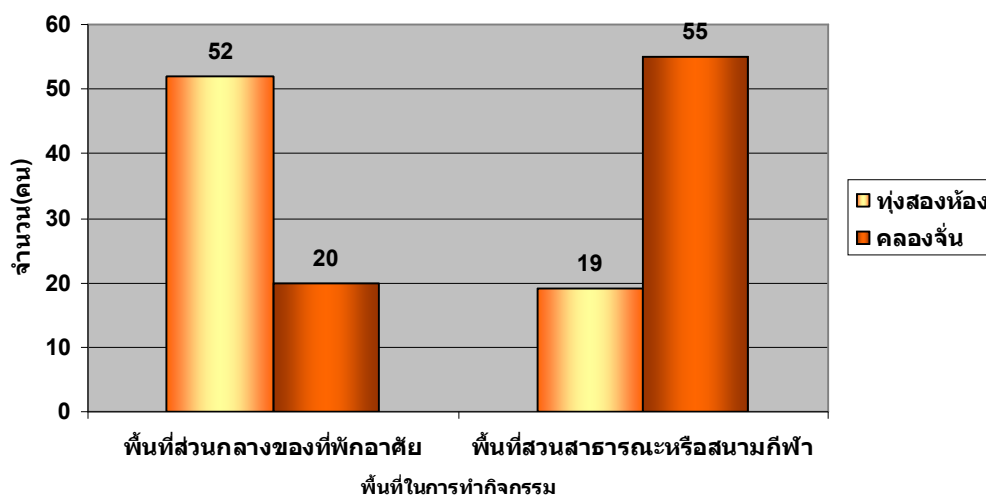

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

ค่าร้อยละ คำนวณจากผู้สูงอายุ 100 ตัวอย่างเฉพาะโครงการเคหะชุมชนทุ่งคลองจั่น

ภาพที่ 5.9

จำนวนของกลุ่มผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมการออกกำลังกายจำแนกตาม
การใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรม

หมายเหตุ: ค่าร้อยละ คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 200 ตัวอย่าง

จากภาพที่ 5.9 ในเรื่องการออกกำลังกาย จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุ จะใช้พื้นที่สวนสาธารณะและสนามกีฬา แต่ในคลองจั่นจะใช้มากกว่า คือ 55 คน และในทุ่งสองห้อง 19 คน รวมคิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมา คือ พื้นที่ส่วนกลางของอาคารที่พักอาศัย โดยในทุ่งสองห้อง ผู้สูงอายุจะใช้พื้นที่นี้มากกว่า คือ 52 คน และในคลองจั่น 20 คน รวมคิดเป็นร้อยละ 36

โดยตำแหน่งการทำกิจกรรมการออกกำลังกายของทั้งสองโครงการ สามารถอ้างอิงได้ใน (ภาพที่ 5.7) สำหรับโครงการเคหะทุ่งสองห้อง ซึ่งผู้สูงอายุใช้พื้นที่ส่วนกลางอาคารที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 52 และพื้นที่สวนสาธารณะและสนามกีฬา ร้อยละ 19 จะเดินทางไปใช้สวนสาธารณะของชุมชนน้อย ส่วนใหญ่อยู่ในสวนขนาดเล็กของบริเวณอาคารที่พักของตนเองมากกว่า และ (ภาพที่ 5.8) สำหรับโครงการคลองจั่น ซึ่งผู้สูงอายุใช้พื้นที่สวนสาธารณะและสนามกีฬา ร้อยละ 55 เป็นที่นิยมมากกว่าในโครงการทุ่งสองห้องเพราะระยะทางจะอยู่ใกล้พื้นที่อาคารที่พักมากกว่า และใช้ในพื้นที่ส่วนกลางอาคารที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ

ภาพที่ 5.10

การทำกิจกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในโครงการเคหะทุ่งสองห้อง

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

ภาพที่ 5.11

การทำกิจกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในโครงการเคหะชุมชนคลองจั่น

หมายเหตุ: ถ่ายภาพเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551